

---

Revisionsrapport

***Kommunstyrelsens och  
nämndernas arbete  
med intern kontroll***

***Örkelljunga kommun***

*Bo Thörn  
Cert. kommunal revisor  
April 2015*



# *Innehållsförteckning*

<b>BAKGRUND</b>	<b>1</b>
<b>UPPDRAG</b>	<b>3</b>
<b>GENOMFÖRANDE</b>	<b>3</b>
<b>IAKTTAGELSER</b>	<b>4</b>
<b>REGLEMENTE FÖR INTERN KONTROLL</b>	<b>4</b>
<b>KOMMUNSTYRELSEN</b>	<b>5</b>
INOM RAMEN FÖR UPPSIKTSPLIKTEN	5
KOMMUNSTYRELSENS EGEN VERKSAMHET	6
<b>NÄMNDERNA</b>	<b>7</b>
SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDENS	7
SOCIALNÄMNDEN	8
UTBILDNINGSNÄMNDEN	9
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN	10
<b>REVISIONELL BEDÖMNING</b>	<b>11</b>
<b>SVAR PÅ REVISIONSFRÅGAN</b>	<b>11</b>
<b>KOMMUNSTYRELSENS ANSVAR</b>	<b>11</b>
<b>NÄMNDERNAS ARBETE MED INTERN KONTROLL</b>	<b>12</b>

## Sammanfattning

Revisorerna i Örskelljunga kommun har gett i uppdrag till PwC att granska kommunens arbete med intern kontroll. Revisionsfråga för denna granskning är: Är kommunstyrelsens och nämndernas arbete gällande intern kontroll tillräcklig?

Inledningsvis konstaterar vi att kommunen inte har någon tradition av att bedriva ett enhetligt och organiserat arbete med intern kontroll. Vi noterar samtidigt att kommunen inlett ett arbete med att förbättra den interna kontrollen. Vi ser positivt på den utveckling som påbörjats.

Vårt svar på revisionsfrågan är att kommunstyrelsens och nämndernas arbete gällande intern kontroll inte är tillräcklig.

Följande punkter sammanfattar våra kommentarer i granskningen. Dessa utvecklas vidare i avsnittet revisionell bedömning.

### Som gäller kommunstyrelsen:

- Flera nämnder diskuterar vad som ska ingå i planerna för intern kontroll och vad som anses vara intern kontroll i övrigt. Enligt vår mening bör diskussioner fortsätta och slutföras om vilka kontrollmoment som ska ingå i planer för intern kontroll och hur planen för intern kontroll ska förhålla sig till annan form av styrning och uppföljning som nämnderna bedriver.
- Reglementet för intern kontroll bör kompletteras med nämndernas skyldighet att anmäla antagna planer till kommunstyrelsen. Motivet är bland annat att kommunstyrelsen har behov av överblick över kommunens arbete med intern kontroll för att värdera kommunens samlade system för intern kontroll samt för att kunna föreslå förbättringar.
- Enligt reglementet för intern kontroll ska kommunstyrelsen orientera sig om hur den interna kontrollen fungerar i bolagen. Kommunstyrelsen har inte begärt och inte erhållit någon information som avser bolagens arbete med intern kontroll. Vi föreslår att ägardirektiven kompletteras med skrivningar om intern kontroll.
- Kommunstyrelsen har inte genomfört någon uppföljning som avser det samlade systemet för intern kontroll. Vi föreslår att kommunstyrelsen tar initiativ till en sådan uppföljning efter att 2015 års kontrollarbete har slutförts.
- Vi föreslår att kommunstyrelsen tar initiativ till att utarbeta tillämpningsanvisningar för hur den interna kontrollen ska utformas. Tillämpningsanvisningar bör vara gemensamma för samtliga nämnder i kommunen.
- Kommunstyrelsen kan också göra riskbedömningar och anta kontrollområden som är gemensamma inom hela kommunkoncernen.

**Som gäller nämnderna:**

- Enligt kommunens reglemente för intern kontroll ska nämnderna anta regler och anvisningar för den interna kontrollen. Ingen av de nämnder som ingår i granskningen har antagit några regler eller anvisningar. Nämnderna bör ha regler och anvisningar för sitt arbete med den interna kontrollen. Lämpligen bör dessa vara gemensamma för samtliga nämnder och ingå i de tillämpningsanvisningar som vi föreslår att kommunstyrelsen utarbetar.
- Enligt granskningen kommer det troligen att finnas en organisation för intern kontroll i förvaltningarna under 2015. Vi föreslår att nämnder tar initiativ till uppföljningar efter att 2015 års kontrollarbete har slutförts.
- I nämndernas planer för intern kontroll anges hur granskningen inom ett visst kontrollområde ska genomföras men inte omfattningen eller mer precist vad som ska kontrolleras. Vi föreslår att nämnderna utvecklar innehållet i planerna genom att konkretiseras metod för och omfattning av kontrollerna. Detta bör ingå i tillämpningsanvisningarna.

## **Bakgrund**

### **Uppdrag**

Av kommunallagen framgår att kommunens nämnder skall ha kontroll över sin verksamhet. Detta innebär att nämnderna själva ansvarar för att ha en ändamålsenlig styrning så att verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt och att det finns säkra rutiner som förhindrar förlust för kommunen och säkerställer att redovisningen är rättvisande. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för att den interna kontrollen fungerar och ska utarbeta styrande och stödjande dokument i form av riktlinjer för intern kontroll.

Revisorerna ska varje år uttala sig om ansvarsfrågan i revisionsberättelsen. En viktig del i ansvarsutövandet är att bedöma kommunstyrelsens och nämndernas sätt att utöva kontroll. Syftet med granskningen är att översiktligt bedöma hur dessa politiska organ arbetar med kontroll och uppföljning av ekonomi, prestationer och kvalitet.

Revisionsfråga för denna granskning är: Är kommunstyrelsens och nämndernas arbete gällande intern kontroll tillräcklig?

Revisionskriterierna för granskningen hämtas ur:

- Reglementet för intern kontroll
- Kommunallagen

Följande kontrollområden har formulerats:

- Utövar kommunstyrelsen det övergripande ansvaret för intern kontroll samt utvärderar det samlade systemet för intern kontroll
- Hur genomför nämnderna arbetet med intern kontroll (organisation, riskbedömningar i verksamheterna, anvisningar, plan för kontroll, genomförda kontrollaktiviteter, dokumentation, uppföljning och rapportering, beslut om åtgärder med anledning av resultat)

### **Genomförande**

Granskningen avgränsas till att omfatta kommunstyrelsens övergripande arbete med intern kontroll samt Samhällsbyggnadsnämndens, Socialnämndens, Utbildningsnämndens och Kultur- och fritidsnämndens arbete med intern kontroll inom respektive verksamhetsområde.

I granskningen har vi tagit del av styrande dokument samt planer för intern kontroll. Genomgången av protokoll för år 2014 och till och med april 2015 avser beslut om plan för intern kontroll och rapportering av kontrollinsatser enligt planen för intern kontroll.

Intervjuer har gjorts med ordförande i kommunstyrelsen och nämnderna samt med kommunchef, förvaltningschefer och personer som arbetar med intern kontroll inom respektive förvaltning.

# Iakttagelser

## *Reglemente för intern kontroll*

Kommunfullmäktige antog i september 1997 reglementet för intern kontroll. Enligt detta har kommunstyrelsen det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll i kommunen. I ansvaret ingår att se till att det finns en organisation för intern kontroll i kommunen.

Vidare framgår att nämnderna har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde. Den enskilda nämnden har därmed ansvar att:

- en organisation upprättas för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde
- regler och anvisningar antas för den interna kontrollen

I detta ansvar ingår bland annat att:

- med utgångspunkt från fullmäktiges övergripande beslut, utforma tillämpningsregler och riktlinjer för verksamheten
- utforma dokumenterade organisationsbeskrivningar och rutinbeskrivningar
- fördela attestuppdrag
- ha en uppdaterad delegationsordning

Inom en nämnds verksamhetsområde ansvarar förvaltningschefen för att konkreta regler och anvisningar utformas för att upprätthålla en god intern kontroll. Dessa regler ska antas av respektive nämnd. Förvaltningschefen är skyldig att löpande rapportera till nämnden om hur den interna kontrollen fungerar.

Vidare framgår att verksamhetsansvariga chefer på olika nivåer är skyldiga att följa antagna regler och anvisningar om intern kontroll samt att informera övriga anställda om innebörden i regler och anvisningar.

När det gäller rapporteringen av genomfört arbete med intern kontroll anges följande:

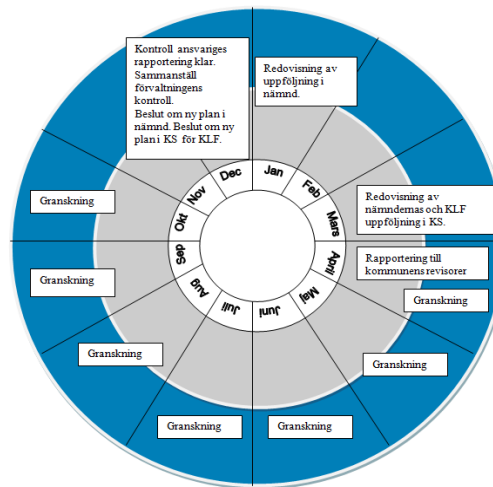
- Varje nämnd har en skyldighet att löpande följa upp det interna kontrollsystemet inom nämndernas verksamhetsområden.
- Nämnderna ska löpande, eller senast i samband med årsredovisningens upprättande, rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen till kommunstyrelsen. Rapportering ska samtidigt ske till kommunens revisorer.
- Kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från nämndernas uppföljningsrapporter utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll. Anser kommunstyrelsen att förbättringar behövs ska de föreslå sådana. Kommunstyrelsen ska även informera sig om hur den interna kontrollen fungerar i de kommunala företagen.

## Kommunstyrelsen

### Inom ramen för uppsiktsplikten

Kommunledningsförvaltningen har tagit fram en arbetsplan för den interna kontrollen. I denna anges kommunstyrelsens ansvar enligt kommunallagen genom en koppling till uppsiktsplikten. ”... kommunstyrelsen har ansvaret för att leda och samordna kommunens angelägenheter samt ha uppsikt över nämndernas verksamhet”.

Planeringen av kommunens arbete med intern kontroll beskrivs i det så kallade årshjulet.



Enligt årshjulet beslutar nämnderna och kommunstyrelsen om sina respektive planer för intern kontroll i december månad. Redovisningar till nämnderna av förra årets genomförda kontroller ska ske i januari. I mars får kommunstyrelsen redovisningar från nämnderna samt från kommunledningsförvaltningen.

Enligt protokollen för år 2014 fick kommunstyrelsen information om nämndernas planer för intern kontroll från kommunledningsförvaltningen i juni och från utbildningsnämnden i september. Enligt protokoll för år 2015 har kommunstyrelsens fastställt en plan för intern kontroll för kommunledningsförvaltningen i januari samt fått information om fastställda planer från samhällsbyggnadsnämnden i januari. Utbildningsnämndens och socialnämndens planer för intern kontroll för år 2015 är vid granskningstillfället behandlade av nämnderna och kommer att sändas över till kommunstyrelsen.

Under år 2014 fick kommunstyrelsen, enligt protokollen, information om genomförda kontroller från kommunledningsförvaltningen i mars och från utbildningsnämnden i september samt från Räddningsnämnden i mars. Under år 2015 har kommunstyrelsen fått information av genomförda kontroller från kommunledningsförvaltningen och samhällsbyggnadsnämnden i mars. Utbildningsnämndens har vid granskningstillfället behandlat resultatet av intern kontroll för år 2014 och beslutat att sända över detta till kommunstyrelsen.

Enligt intervjuerna har något återrapportering från nämnderna inte skett under tidigare år.

Kommunstyrelsen har inte genomfört någon utvärdering av kommunens samlade system för intern kontroll.

Kommunstyrelsen har, enligt intervjuer, återkommande dialoger med bolagen, bland annat på bokslutsdagar och under hösten i samband med budgetarbetet. Vid dessa tillfällen diskuteras också bolagens verksamhet och deras arbete med intern kontroll. Någon formell rapportering till kommunstyrelsen av bolagens arbete med intern kontroll sker inte.

Enligt intervjuer finns idag en arbetsordning för hur kommunens arbete med intern kontroll ska fungera framåt. Avsikten är att denna ska genomföras under år 2015 och omfatta samtliga nämnder och förvaltningar. Det pågår samtidigt en prövande diskussion inom utbildningsnämndens område om det är lämpligt att denna arbetsordning och kommunledningsförvaltningens modell ersätter den nuvarande modellen. Från politiskt håll uppges det vara önskvärt att samtliga nämnders planer för intern kontroll och samtliga uppföljningar av planerna är enhetliga och sker samlat för att lättare ge en överblick och bättre kunna analysera arbetet i stort i kommunen.

### *Kommunstyrelsens egen verksamhet*

Kommunledningsförvaltningen har tagit fram en arbetsplan för arbetet med intern kontroll. Enligt planen ansvarar kommunchefen för att ta fram arbetsplanen samt för att denna följs upp. Organisationen för intern kontroll följer det linjeansvar som cheferna inom förvaltningen har, bland annat via delegationsordningen och fördelningen av arbetsuppgifter enligt arbetsmiljölagen.

Utifrån en konsekvens- och sannolikhetsbedömning tas de områden fram som ska granskas för år 2015. I planen för intern kontroll anges vad som ska granskas och hur, riskbedömning, ansvar, rapportering och när granskningen ska vara klar. I planen presenteras grunderna för graden av risk.

Följande kontroller ingår i kommunledningsförvaltningen plan för år 2015:

Enhet	Kontrollområde
<b>Kansliheten</b>	Fattade delegationsbeslut Telefoni, att telefon stängs av vid frånvaro Posthantering Medborgardialog, synpunktshantering Bilder, upphovsrätt Grafisk profil
<b>Personalheten</b>	Anställningsavtal Avvikande tjänstgöring Antal oattesterade poster i självservice
<b>Ekonomiheten</b>	Representation Attest av fakturor och bokföringsorden Fakturahantering Betalningar



	Direktupphandlingar
<b>IT-enheten</b>	Systemplanering Användarkontroll, administrativ personal Användarkontroll, lärare och elever Backuphantering

Utöver de kontrollområden som ingår i planen kan kommunstyrelseförvaltningen göra andra kontroller och utvecklingsinsatser, till exempel av kontanthantering.

Enligt intervjuerna har planer tagits fram av kommunledningsförvaltningens ledningsgrupp. En tjänsteman inom kommunledningsförvaltningen är sammanhållande för arbetet. I kommunstyrelsen sker också en diskussion om vilka kontrollområden som ska ingå i planen, bland annat i budgetprocessen.

I åiterrapporteringen av 2014 års intern kontroll anges resultat, avvikelser och förslag till åtgärder.

Enligt intervjuer har inställningen till intern kontroll förbättrats. Planen tas idag fram inom ledningsgruppen efter diskussioner om risk och väsentlighet, arbetet sker i dialog med kommunstyrelsen och från kommunstyrelsens sida poängteras betydelsen av att rutiner och verksamhet fungerar väl. Samtidigt anges att fler inom kommunstyrelsen borde vara mer engagerade i diskussioner om kommunens ledningssystem och interna kontroll.

## Nämnderna

### Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden har antagit planer för intern kontroll för år 2014 och för år 2015. I dessa framgår att samhällsbyggnadschefen ansvarar för att ta fram planen för intern kontroll samt för att denna följs upp. Vidare framgår att planer följer linjeansvaret i förvaltningen, bland annat via delegationsordning, attesträtt och ansvarsfördelning.

Underlaget till planerna för intern kontroll har föregåtts av en inventering av riskområden. Riskområdena har grupperats i generella och särskilda riskområden.

Följande kontroller ingår i samhällsbyggnadsförvaltningens plan för år 2014 och år 2015:

- Fakturor, bokföring
- Uppföljning av verksamheten
- Upphandling
- Projektstyrning
- Entreprenad
- IT-säkerhet
- Korrekt hantering av diarium och arkiv

För år 2014 ingick särskilda riskområden och för år 2015 dessutom följande områden:

2014	2015
• Akut underhåll	• Offentliga handlingar

- |  |   |
|--|---|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Underhåll</li> <li>• Myndighetsbeslut (utredning och handläggning)</li> <li>• Bygglov</li> <li>• OVK</li> <li>• Hyror</li> <li>• VA-avgifter</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift och underhåll</li> <li>• Myndighetsbeslut, utredning och handläggning</li> <li>• Bygglov</li> <li>• VA-avgifter</li> </ul> |
|--|---|

I planerna anges metod, ansvar, rapportering samt när kontrollerna ska vara klara. Under året genomförs stickprov varje månad. En rapportmall har tagits fram där kontrollansvariga dokumenterar resultatet för den granskning som gjorts under året. Denna kommer att användas för första gången för rapportering av kontroller som görs under år 2015. I de fall avvikelser noteras så ska också orsak och förslag till åtgärder anges. De intervjuade anser det allmänt sett viktigt att ha bra dokumentation och fastlagda rutiner på grund av den sårbarheten som finns då enskilda uppgifter oftast utförs av en person. Vidare anges att det ger en större trygghet för nämnden om det finns en god intern kontroll.

Enligt protokollen antog samhällsbyggnadsnämnden planen för intern kontroll för år 2014 i oktober 2014. Rapporteringen av genomförda kontroller behandlades av arbetsutskottet i mars 2015 och har vid granskningstillfället inte behandlats av nämnden. Planen för 2015 års kontroller antogs av nämnden i februari månad i samband med att internbudgeten behandlades. Planer och uppföljningar har överlämnats till kommunstyrelsen.

Enligt intervjuerna är tanken att planer för intern kontroll ska vara ett levande dokument. Till exempel har lokalvårdsenheten tillförts förvaltningen, vilket föranleder diskussioner om innehållet i planer för intern kontroll. Nämndens arbetsutskott får under året redovisningar av resultaten från genomförda kontroller. Vid dessa tillfällen prövas vad som ska ingå i planen och hur kontroller ska genomföras. Nämndens målstyrning av verksamheten uppges vara ett parallellt spår för styrning och uppföljning av verksamheten.

### *Socialnämnden*

Socialnämnden har inte antagit någon plan för intern kontroll för år 2013 eller år 2014. Någon uppföljning av planer har därför inte heller gjorts och följdaktligen ingen rapportering till kommunstyrelsen.

Underlaget till nämndens internkontrollplan för år 2015 har tagits fram av socialförvaltningens ledningsgrupp. Diskussioner om vad risk- och väsentlighetsanalys är och inventering av risker har förts med enhetschefer inom förvaltningen.

De områden som risker för felaktigheter anges vara stor och skadan som eventuellt kan uppstå är, enligt planer för intern kontroll:

- Hot och våld
- Lönehantering
- Attester
- Avvikelsehantering i Treserva, Synpunkter
- Delegerade HSL-insatser
- Mottagning och täckning, mobilt och wifi (kommunikation)

I det aktivitetsschema som gäller för arbetet med intern kontroll anges mer utförligt vad som ska granskas, vilka områden inom förvaltningen som avses, samt frekvens, ansvar, rapportering och slutdatum.

I socialchefens skrivelser till nämnden framhålls att den interna kontrollen utgör en del av kvalitetsarbetet, att den ses som ett hjälpmedel och naturlig del i verksamheten samt att den bör utvecklas i takt med att verksamheten förändras. Det pågår ett arbete i förvaltningen med avsikt att engagera enhetschefer mer i arbetet med styrning och uppföljning. Allmänt sett finns det en positiv inställning från nämnd och förvaltning till att mäta och följa upp verksamheterna. Det är dock oklart vilken inställning som nämnden har till vikten av arbetet med planer för intern kontroll.

De intervjuade framhåller att nämnder gör andra kontroller som inte ingår i planen för intern kontroll. Exempel är målstyrning, kösituationen, medel för försörjningsstöd, vårdtyngdsmätningar, avvikelshantering samt nutrition, munhälsa, fall och trycksår i det nationella kvalitetsregistret Seniora Alert. Förvaltningen har tagit fram en beskrivning av "Återkommande ÅRS-aktiviteter" där bland annat intern kontroll ingår.

### *Utbildningsnämnden*

Underlag till nämndens plan för intern kontroll tas fram av förvaltningschef och förvaltningsstrateg. Diskussioner förs med ordförande i nämnden samt med rektorerna. I dessa diskussioner väljs områden som ska omfattas av kontrollaktivitet och som det är möjligt att utföra kontroller inom.

Utbildningsnämndens plan för intern kontroll år 2014 innehåller två kontrollområden.

- Kommunens servicegaranti "Alla elever erbjuds läxhjälp under minst två timmar per vecka.
- Upprättande av åtgärdsprogram.

I planen framgår metod, ansvarig och datum då kontrollerna ska vara genomförda.

Planen antogs av nämnden i april 2014 och behandlades av kommunstyrelsen i september. Resultatet av 2014 års interna kontroller redovisades till nämndens sammanträde i mars 2015. I redovisningen beskrivs resultaten utförligt och förslag till åtgärder lämnas. Med anledning av resultatet beslöt nämnder att göra en fördjupning som avser åtgärdsprogram. Planen för år 2015 är vid granskningstillfället inte tagen av nämnden. Underlaget till planen innehåller samma områden som 2014 års plan. Nämndens planer för intern kontroll samt uppföljning av 2014 års kontroller har sänts över till kommunstyrelsen.

Enligt intervjuerna förekommer också andra kontroller inom ramen för nämndens styrning av verksamheten. Dessa är sammantaget relativt omfattande. Exempel på dessa är prioriterade områden i det systematiska kvalitetsarbetet, uppföljning av verksamhetsmål, betygsresultat och resultat på nationella prov, planer för diskriminering och kränkande behandling och gränsen för tre månader till kön. Förvaltningen har tagit fram ett process- och leveransschema som avser rapportering från verksamheterna till förvaltning och till nämnden. Överlag anser de intervjuade att

återkopplingen till nämnden är relativt väl utformad och att det finns ett intresse av att följa upp verksamheterna.

Idag använder nämnden och förvaltningen sin egen modell för intern kontroll. Vid granskningstillfället pågår en diskussion om för- och nackdelar med att övergå till den modell som används inom kommunledningsförvaltningen.

### *Kultur- och fritidsnämnden*

Fram till och med 2014 fanns kultur- och fritidsverksamheten inom utbildningsnämndens ansvarsområde. Då fanns ett utskott till nämnden med ansvar för verksamheterna. Kultur- och fritidsförvaltningen är då som nu en egen förvaltning. En ny förvaltningschef tillträdde i april 2015.

I utbildningsnämndens tidigare plan för intern kontroll fanns inte några kontrollområden som avsåg den verksamhet som kultur- och fritidsnämnden nu har ansvar för. Kultur- och fritidsnämnden kommer att ta fram en egen plan för intern kontroll för första gången i år. Enligt intervjuerna kommer nämnder att diskutera arbetet med intern kontroll vid sammanträdet i april månad. Ambitionen är att ha antagit en plan innan sommaren.

Utformning av planen för intern kontroll eller förvaltningens sätt att arbeta med riskanalyser och genomförande av kontroller är inte färdigställda vid granskningstillfället. Avsikten är att ta tillvara de erfarenheter och det underlag som tagits fram inom kommunledningsförvaltningen. I inledningen finns diskussioner om vilken ställning som arbetet med planer för intern kontroll ska ha i förhållande till annan styrning av verksamheten. Till exempel har ett arbete med att bryta ner och konkretisera målen för verksamheten initierats. Enligt intervjuer är det allmänt sett viktigt att välja kontrollområden som är relevanta och meningsfulla för verksamheten.

## ***Revisionell bedömning***

### ***Svar på revisionsfrågan***

Revisionsfråga för denna granskning är: Är kommunstyrelsens och nämndernas arbete gällande intern kontroll tillräcklig?

Vårt svar på revisionsfrågan är att kommunstyrelsens och nämndernas arbete gällande intern kontroll inte är tillräcklig.

En allmän iakttagelse är att kommunen har haft relativt många byten av chefer och att det inte finns någon tradition av att bedriva ett enhetligt och organiserat arbete med intern kontroll. Vi noterar samtidigt att ett utvecklingsarbete har inletts som i många avseenden förbättrar arbetet med intern kontroll i kommunen. Vi ser positivt på den utveckling som påbörjats.

### ***Kommunstyrelsens ansvar***

Ett av kontrollområdena i granskningen är: Utövar kommunstyrelsen det övergripande ansvaret för intern kontroll samt utvärderar det samlade systemet för intern kontroll. Kontrollområden hör ihop med kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Vi har noterat att det utvecklingsarbete som påbörjats leder till mer omfattande diskussioner om risker i verksamheten och leder till utveckling av kontroller. I granskningen konstaterar vi att det i flera nämnder och förvaltningar diskuteras vad som ska ingå i planerna för intern kontroll och vad som anses vara intern kontroll inom styrning av verksamheter som nämnderna bedriver i övrigt. Enligt vår mening bör diskussioner fortsätta och slutföras om vilka kontrollmoment som ska ingå i planer för intern kontroll och hur planen ska förhålla sig till annan form av styrning och uppföljning som nämnderna bedriver.

Nämndernas anmälan om antagna planer och återrapportering av genomförda kontroller till kommunstyrelsen har förbättrats det senaste året. I kommunens reglemente för intern kontroll framgår att nämnderna ska rapportera resultat från uppföljningar av den interna kontrollen. Det framgår inte om de planer som nämnderna antar för kommande kontroller ska anmälas till kommunstyrelsen. Reglementet för intern kontroll bör kompletteras med detta. Motivet är bland annat att kommunstyrelsen har behov av överblick över kommunens arbete med intern kontroll för att värdera det samlade systemet för intern kontroll samt för att kunna föreslå förbättringar.

Enligt reglementet för intern kontroll ska kommunstyrelsen orientera sig om hur den interna kontrollen fungerar i bolagen. Enligt ägardirektiven kan kommunstyrelsen begära de rapporter som den begär. I granskningen konstaterar vi att kommunstyrelsen inte begärt och inte erhållit någon information som avser bolagens planer för intern kontroll eller rapporter som innehåller resultat från genomförda kontroller. Vi föreslår att ägardirektiven kompletteras med skrivningar om intern kontroll.

Enligt kommunens reglemente för intern kontroll har kommunstyrelsen ansvar för att det finns en god intern kontroll i kommunen. Kommunstyrelsen har inte genomfört någon uppföljning som avser det samlade systemet för intern kontroll. Vi föreslår att kommunstyrelsen tar initiativ till en sådan uppföljning efter att 2015 års kontrollarbete har slutförts.

Kommunstyrelsen har tagit fram en plan för sin verksamhet inom kommunledningsförvaltningen och nämnderna för sina verksamheter. Kommunstyrelsen kan också göra riskbedömningar och anta kontrollområden som är gemensamma inom hela kommunkoncernen.

Sammanfattningsvis föreslår vi att kommunstyrelsen tar initiativ till att utarbeta tillämpningsanvisningar för hur den interna kontrollen ska utformas där de kommentarer vi lämnar beaktas.

### ***Nämndernas arbete med intern kontroll***

Enligt kommunens reglemente för intern kontroll ska nämnderna anta regler och anvisningar för den interna kontrollen. Förvaltningscheferna ansvarar för att konkreta regler och anvisningar utformas. Dessa ska antas av nämnden. Ingen av de nämnder som ingår i granskningen har antagit några regler eller anvisningar. De senast framtagna planerna för intern kontroll inom socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden innehåller dock skrivningar om ansvar för och arbetet med intern kontroll inom förvaltningarna. Nämnderna bör ha regler och anvisningar för sitt arbete med den interna kontrollen. Lämpligen bör dessa vara gemensamma för samtliga nämnder och ingå i de tillämpningsanvisningar som vi föreslår att kommunstyrelsen utarbetar.

Enligt granskningen kommer det troligen att finnas en organisation för intern kontroll i förvaltningarna under 2015. Om intentionerna fullföljs kommer riskanalyser genomföras, planer antas, kontroller genomföras och resultat återrapporteras till samtliga nämnder. Enligt reglementet har varje nämnd en skyldighet att löpande följa upp det interna kontrollsystemet inom nämndens verksamhetsområde. Några sådana utvärderingar har vi inte funnit i granskningen. Vi föreslår att nämnder tar initiativ till sådana uppföljningar efter att 2015 års kontrollarbete har slutförts.

I nämndernas planer för intern kontroll anges hur granskningen inom ett visst kontrollområde ska genomföras, till exempel genom stickprov. I planerna för intern kontroll framgår inte omfattningen av urvalet i stickproven eller vad som mer precist ska kontrolleras. I några rapporter om genomförda kontroller finns mer detaljerade beskrivningar om metod och omfattning. Vi föreslår att nämnderna utvecklar innehållet i planerna genom att konkretiseras metod för och omfattning av kontrollerna. Syftet är att nämnderna, när planerna antas, ska kunna bilda sig en uppfattning om underlaget från genomförda kontroller kommer att vara tillräckligt. Förtydliganden om genomförandet bör ingå i de tillämpningsanvisningar som vi föreslår att kommunstyrelsen tar fram.

28 april 2015

***Bo Thörn***

---

*Projektledare*

***Kerstin Sikander***

---

*Uppdragsledare*